

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

Trecut în registrul special dela Tribunalul
Cluj, Secția III, sub Nr. 111—1938.

Cel ce seamănă în trupul său, din trup va secera stricăciune, iar cel ce seamănă în Duh, din Duh va secera viață veșnică.

Galateni 6, 8.

CONGRESUL NAȚIONAL BISERICESC

O știre proaspătă ne anunță, că M. Sa Regele Carol II-lea a semnat decretul, prin care Congresul național-bisericesc este convocat la București pe ziua de 1 Noemvrie a. c.

Evenimentul este din cele mai importante pentru viața Bisericii noastre, fiindcă la ordinea zilei se pun chestiuni de interes obștesc neobișnuit. Deoparte este modificarea legii de organizare bisericească, de alta alegerea noului episcop al eparhiei de Maramurăș.

Ce privește problema dintâi, noi ne-am ocupat de ea anul trecut, desfășurând în câteva articole punctul de vedere al eparhiei noastre, care în fond este acela al Mitropoliei ardelen. Vrem să păstrăm organizația de astăzi, pentru că o experiență de 70 de ani ne-a dovedit pe deplin potriva ei cu rostul Bisericii și tradițiile poporului nostru.

Absolutismul bisericii catolice și excluderea mirenilor din viața ei, sunt concepții cari au fost constant refuzate de conștiința ortodoxă română. Ea a preferat să rămână constituțională și populară, așa cum se desprindea organizația Bisericii din veacurile creștinismului primar, și cum ea s'a dezvoltat pe plaiurile neamului românesc.

De ce oare? Pentru că era vorba de o *instituție divină*, de ale cărei rânduieli nu te poți atinge așa de ușor, cum își închipuie atâția reformatori grăbiți ai epocii noastre, clerici și mireni deopotrivă. Și în al doilea rând, pentru că au înțeles instinctiv înaintașii noștri, că o biserică la a cărei viață iau parte activă, cu obligațiuni și drepturi egale, toate elementele ei componente, este mai iubită, mai viabilă și mai rodnică în sforțările ei.

De altfel cei 13 ani de aplicare a legii de unificare bisericească, cu imense progrese realizate în toate eparhiile din cuprinsul țării — cum n'au fost posibile înainte sub regimul ro-

biei din Ardeal sau al etatismului din România mică, — vorbesc suficient de elocvent, celor ce vreau să spună un cuvânt sincer și temeinic în această materie.

Că legea are lacune, aceasta n'o contestă nimenea. Câtă vreme însă ele nu sunt o piedică reală în dezvoltarea normală a Bisericii — și dovada contrară nu ni s'a putut face — atunci la ce bun să tot fluturăm modificarea unei legi fundamentale, votată după studii și frământări îndelungate în 1925?

Congresul național-bisericesc va avea să chibzuiască foarte serios asupra acestei probleme capitale, și nu ne îndoim că va ține seama mai ales de rolul așa de binefăcător al mirenilor în Biserică. Influența lor, legătura lor strânsă cu așezămintele religioase nu trebuie micșorată prin nimic, fiindcă aceasta ar însemna slăbirea vitalității Bisericii noastre.

Ierarhii Mitropoliei ardelen înțeleg mai bine decât alții acest adevăr și de aceea suntem siguri, că-l vor susține cu toată convingerea spre a fi adoptat și de aceia, cari din cine știe ce considerații locale sau personale îl critică astăzi.

Dar un interes deosebit înfățișează și alegerea noului episcop al Maramurășului. Nu cunoaștem motivele acestei amânări, ea însă n'a fost de loc în folosul ortodoxiei, amenințate așa de mult acolo în nordul Ardealului. Dușmanii cari nu văd cu ochi buni această episcopie, au avut răgazul necesar să se pregătească spre a-i face tot felul de greutăți. Tocmai de aceea, este nevoie acum de o îndoită vigilență în alegerea persoanei, sortite să ia în mână cârma eparhiei maramurășene. Căci la primejdiile vechi, ce amenințau românismul de acolo, s'au adăugat altele noi, provocate de situația internațională așa de dramatică a Cehoslovaciei.

Candidații râvnitori de cârjă

arhierească nu lipsesc de sigur, dar nu toți pot fi egal de utili în acel loc expus, înapoiat și totuși atât de important din punct de vedere național. Aici se cere un bărbat răsărit din solul Ardealului, bine pregătit, tânăr și energic, care cunoscând împrejurările și oamenii de acolo, tradiția și limbile populației, suferințele și năzuințele românilor, să poată deveni un conducător necontestat și urmat cu iubire de toți fiii neamului nostru. Credem, că se poate găsi un asemenea ierarh.

Sf. Sinod în unire cu congresul național-bisericesc, transformat în mare colegiu electoral, prețuind mai mult ca ori când *sacru drept de alegere*, rezervat delegaților clerici și mirenii — vor lucra și de astădată sub povățuirea duhului sfânt, spre a da Maramurășului năpăstuit pe cel mai destoinic Vlădică al lui.

„Frăția Ortodoxă Română“, secția eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, își va ține *adunarea generală din acest an la Tg.-Murăș la 30 Octomvrie.*

Programul adunării este următorul: Ora 8 dim.: conferința delegaților cercului protopopes, urmată de o liturghie la catedrală și de sfințirea iconostasului. La ora 11: deschiderea adunării generale, în sala mare a Palatului Cultural; salutul autorităților și al celorlalte societăți religioase; raportul general al secției și alegerea organelor de conducere pe o nouă perioadă de 5 ani. La ora 1.30: masa frățască, iar la ora 4 după masă vecernia.

În sala mare dela Palatul Cultural va conferența dl Nicolae Sulică, prof. pens., despre „Petru Rareș și tradiția ortodoxiei ardelen“, evocând trecerea de acum 400 de ani a lui Petru Rareș prin Tg.-Murăș.

Conferința va fi urmată de un concert religios, dat de corul catedralei Tg.-Murăș, dirijat de dl Const. Alexandrescu.

EVANGHELIA

Luca 8, 26—39.

Scena ce s'a petrecut în zilele Mântuitorului la poarta cetății Gadara, s'ar putea petrece și azi la bariera ori căruța dintre orașele noastre. Și azi oamenii ar alunga din hotarele lor pe cel care, spre a mântui un suflet, și-ar îngădui să facă o asemenea risipă în avutul lor. Și azi valoarea unei turme de porci e mai mare decât aceea, pe care oamenii sunt dispuși să o acorde sufletului.

Dumnezeescul Învățător a fost în stare să jertfească o întreagă turmă de porci pentru însănătoșirea unui îndrăcît. Prin gestul săvârșit atunci ne-a arătat atitudinea ce trebuie să o avem în fiecare clipă a vieții noastre, dacă nu vrem să cădem sub stăpânirea Satanei. Această atitudine a noastră trebuie să fie o generoasă risipă de bunuri materiale, cu scopul de a vindeca ranele trupesti și sufletești ale semenilor noștri. Porunca milosteniei a primit atunci dreptul și datoria de a fi peatra de temelie a raporturilor dintre oameni.

Nu există o piedecă mai grea în calea realizării împărăției lui Dumnezeu, decât râvna după bogății de dragul bogățiilor. Această râvnă e teribila sabie cu două tăișuri, prin care omenirea se mutilează mereu. E cursa plăcută a Satanei, în care prinde sufletele oamenilor. O turmă de porci, peste care s'a făcut stăpân Satana, a putut săpa prăpastie duhovnicească între Hristos și cetățenii din Gadara. Iscusitul meșter al coruperii sufletelor găsește mereu astfel de prilejuri de a înstreina pe oameni de Hristos.

Dar această înstreinare de Hristos și de mântuitoarele Lui învățături, înveninează raporturile dintre oameni într'asa măsură, că prefacă viața în iad de cumplite chinuri.

Voința sfântă a Mântuitorului a alungat în mare turma de porci a Gadarenilor. Pentru mântuirea sufletelor trebuie să aruncăm în marea disprețului lăcomia și să întronăm în locul ei mila și generositatea. Nici cei mai desăvârșiți economiști nu vor putea găsi un leac mai potrivit pentru vindecarea neajunsurilor sociale.

I. G.

Problema discului în biserică.

Obiceiul de a purta discul în biserică, apelând și în felul acesta la contribuția obștească pentru scopuri obștești, are — cel puțin în Ardeal — o vechime considerabilă. Totuși — după câte știu — până acum n'a constituit nici odată obiect de discuție. Dacă azi se poate ivi o astfel de discuție, e semn, că în conștiința religioasă a oamenilor s'a produs o trezire, o atențiune critică, cu scopul frumos de a curăți serviciul divin de ori ce moment turburător, de ori ce notă discordantă. S'ar putea să exagerez; dar eu văd înapoia întrebărilor puse de interlocutorul meu o tendință vădită de spiritualizare a obiceiurilor religioase.

Imprejurarea aceasta nu poate decât să ne bucure. Pentru viața de dincoace de mormânt lucrul important înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor e *atitudinea morală*. Toate obiceiurile religioase stau în sprijinul ei. Și obiceiurile religioase — atunci, când respectarea lor e pretinsă cu toată tăria, — pot determina, prin constrângere, atitudinea morală cerută de doctrina lui *Hristos*. Avea cu desăvârșire altă înfățișare solidaritatea noastră ca neam, atunci, când cel ce nu se ruga, nu postea, nu cerceta biserica, nu se mărturisea, cu un cuvânt nu dădea dovada exterioară a religiosității sale, era scos din rândul oamenilor vrednici, din rândul oamenilor de omenie.

Azi nu mai există această putere de constrângere a obiceiurilor. Căci s'a schimbat viața sufletească dela care împrumutau forța lor constrângătoare. Ideile veacului al XIX-lea și schimbările produse de ele pe teren social, n'au trecut fără urmă peste noi. S'a format un nou suflet, o nouă mentalitate, resimțită azi până și în păturile largi ale lumii dela țară. Pe teren religios acest nou suflet se manifestează printr'o atitudine *criticistă*, cu vădite tendințe de autonomie în materie de credință.

Sunt ferm convinși, că această autonomie va sfârși prin a da o intensitate mai puternică trăirilor religioase sufletești și o nouă strălucire obiceiurilor noastre religioase, cu rezultate frumoase și sub raport moral.

Noul suflet caută noi obiceiuri, — aici e primejdia. Din anarhia încercărilor individuale nu poate eși nimic bun. Din veac oamenii și-au exteriorizat religiositatea sub aceleași forme: rugăciune, post, sărbători, jertfă, ascetism. Aceste forme sunt prezente în toate religiile pe cari le cunoaște istoria și etnografia.

Dar tâlcul, semnificația, ce se leagă de ele, diferă foarte mult.

Aci am ajuns la o problemă capitală a pastorației. Preoții suntem datori să dăm obiceiurilor noastre religioase tâlcul lor potrivit cu doctrina creștină. Acest tâlc al obiceiurilor e ignorat azi în mare măsură și de această lacună a pastorației sectarii și alți dușmani profită din greu.

Care e tâlcul creștin al discului? Purtarea discului înseamnă dreptul bisericii dreptmăritoare de a dispune de pungea fiilor ei. Dar în locul forme brutele a zeciuiei, care nu ținea socoteală de nimic, sub forma discului creștinismul a introdus darea de cult liber consimțită și prestată din prisosința inimii și a pungii. Ori câte averi ar avea, biserica nu are dreptul să renunțe la contribuția aceasta.

Să nădăduim că vor reveni vremurile Apostolilor, când oamenii își vor aduce prisosul lor, și mai mult decât prisosul lor, din propriu îndemn în visteria obștească, mânărită de păstori sufletești. Până atunci să purtăm discul. Pentru că avem lipsă de banul ce se adună cu el și e școală a *milosteniei*. Dar să-l purtăm cu bunăcuviință și în timpul dictat de bunăcuviință. Și să nu uităm: oamenii sfințesc locul și obiceiurile.

Prot. Ion Goron

Generalul englez Ronald Storrs la Cluj.

In ziua de 25 Octomv. c. sosește la Cluj generalul englez Sir Ronald Storrs. Distinsul oaspe este una din figurile mari ale Angliei de astăzi, datorită funcțiilor importante și rolului însemnat ce l-a avut în cursul marelui războiu și în epoca atât de frământată postbelică. Prieten personal al ilustrului Colonel Lawrence — despre care va ține o conferință la Cluj în 26 l. c. — și un profund cunoscător al limbilor orientale, în special cea arabă, el a ocupat, rând pe rând, posturi de mare răspundere și de mână fortă. Ca guvernator militar și apoi civil al Ierusalimului, el a luat parte intensă la toate frământările Palestiniene, rezolvând, cu o rară competență și un tact desăvârșit, situații din cele mai critice și nu rareori tragice. A fost apoi guvernatorul Insulei Cypru, unde a ajuns la o cunoaștere intemeiată a Bisericii ortodoxe și în urmă a coloniei africane Rodhesia. Din îndeplinirea tuturor acestor însărcinări, Sir Ronald Storrs s'a retras cu un prestigiu formidabil, care a făcut dintr'ânsul unul din cei mai respectați cetățeni ai Angliei și unul din cei mai distinși fii ai Bisericii Anglicane. Consiliul Bi-

sericii Anglicane pentru relațiile cu străinătatea, de sub președinția arhiepiscopului de Canterbury, vede în distinsul general unul din misionarii săi cei mai glorioși. În țara noastră dânsul va lua contact și cu cercurile

bisericești, iar în Cluj se va întâlni cu P. S. Episcop Nicolae Colan deoarece distinsul nostru oaspe se interesează mult de apropierea dintre Biserica Anglicană și Biserica ortodoxă.

Rustificarea preoților.

Despre această chestiune s'au scris până acum două articole în „Renașterea”. Fenomenul acesta, plin de dramism din viața preoțimii dela sate, este bine să fie foarte amănunțit cercetat, fiind o cauză importantă a lipsei de prestigiu a preoțimii. Sub numirea de „rustificare” se înțelege schimbarea înceată și continuă până la identificare, a mentalității și psihologiei intelectualului din mediul rustic, prin adaptarea sa la acest mediu. Un spirit șovăelnic dispus la capitulare ar găsi rustificarea o consecință logică a legii de adaptare la mediu. Preotul ca ființă, este supus legilor din univers. Adaptarea la mediu este una din legile implacabile ale universului. Tendința de nivelare, de netezire, de dărâmare și stăvilire a oricărei intenții de ridicare peste cei din jurul tău este o consecință a acestei legi de adaptare. Mediul preotului este rusticul. Deci ar fi natural și logic rustificarea sa. Totuși nu este așa. Rustificarea preotului este o capitulare subconștientă a sa și nu o necesară încadrare în legile naturale. E adevărat că rusticul e mediul majorității preoților. Dar în acest mediu preotul are o misiune *de a-l schimba*. Prin acest fapt el depășește mediul său. El are rolul piedicei în pustie, care ridică dunele în calea nisipului purtat de vânt. Mediul în care trăește el, îi este și altceva: îi este material de lucru.

Rustificarea se datorește faptului că preotul uită sau nu este conștient de misiunea sa de factor propagator al progresului în mediul în care trăește.

E pedeapsa păcatului datoriei neîmplinite. Argumente? Câte vieți de preoți rustificați, toate sunt argumente.

Dar afirmația aceasta ar părea o acuză. Și e departe de a fi. E numai o constatare care dovedește că misiunea preoțească este atât de grea, încât depășește puterile omului obișnuit. Și iată de ce: Preotul ca să-și poată îndeplini misiunea, trebuie să trăiască. Și pentru a trăi conform cu demnitatea sa, îi este necesară oarecare stare materială, pe care rareori o are când își începe misiunea. Deci dela început preotul e silit a activa pe două câmpuri diferite. Unul e câmpul misiunii sale de schimbare în bine a mediului în care trăește, și al doilea de a alcătui o stare materială în acel mediu. Munca de câștigare a acestei stări trebuie să fie potrivită mediului în care trăește. Dacă trăește între plugari, trebuie să se facă plugar. Dacă trăește între podgoreni, trebuie să se facă podgorean, etc.

Își însușește astfel caracteristicile acestora, limbajul lor, grijile lor. Deci

cele două activități ale preotului se exclud dela început. Una îi cere să stea pe o platformă peste mediul său și să caute să-i ridice pe toți la sine. Cealaltă îi cere să se amestece, să se contopească muncind cot la cot, cu cei pe cari trebuie să-i ridice și să-i înalțe.

Apoi e știut că munca fizică intensă exclude pe cea intelectuală. Preotul muncind și el fizic, nu se poate concentra, nu are timp de a se coborî în adâncimi pe verticala unui gând. Pe el îl va preocupa mersul lucrului său, aspectul superficial și banal al aceluia lucru, cu rentabilitatea și utilitatea lui. Se va găsi deci în cadrele de preocupări simpliste ale mediului rustic. Dacă îl scoți din acest mediu, rămâne incurcat, desorientat, făcând penibilia impresie a unui incult. Această impresie o face un preot de sat învins în lupta pentru asigurarea traiului, pus în mijlocul preocupărilor unor intelectuali cu cultura școlilor superioare.

Problema rustificării preoților mai are multe și variate aspecte. Și ca ori ce rău are remediile ei. Desigur că cel mai ideal și mai eficace e asigurarea traiului preoților prin un salariu demn. E un remediu extern, dar e necesar și unul intern. Acesta ar fi truda preotului de a ține pas cu progresul culturii generale. Din acest motiv nu îi este de ajuns unui preot numai revistele de specialitate teologică. Trebuie să cunoască cel puțin tangențial și celelalte probleme ce preocupă într'un moment dat lumea: problemele sociale, politice, filozofice, literare, etc. Din ziare nu se poate nimenea iniția documentat în aceste probleme, căci deși uneori sunt tratate, sunt însă prea sumar și adesea fals expuse. E necesară deci abonarea unor reviste de cultură generală.

Apoi preotul trebuie să se obișnuiască să-și facă singur predicile, scriindu-le. Să lepede obiceiul comod, de-a citi două-trei predici diferite, din doi-trei autori, și apoi a extrage de ici o idee, de colo alta, și a scoate astfel o predică amorfă cu stil și cugetare. Se va zice însă, că citind o pagină, se caută o idee căci nu-i nimenea atât de prodigios, încât să aibă pentru fiecare predică ideea sa originală.

E și aceasta o afirmare în dosul căreia se ascunde comoditatea și lenia. Nu contestăm utilitatea cărților de predici bune. Dar o predică netrecută și nefrământată în sufletul preotului, ca astfel să fie pregătită și adaptată — hrană asimilabilă — pentru sufletul credincioșilor săi, credem că nu are nici un succes.

Și apoi e sigur că fiecare a strâns un depozit de cunoștințe și experiențe personale. Acestea trebuie scormonite și desgropate. Dar pentru aceasta trebuie muncă. Munca aceasta însă va aduce roade. Căci scriind, o idee e mai bine urmărită, mai concis conturată și mai precis exprimată. Scriind își formează fiecare

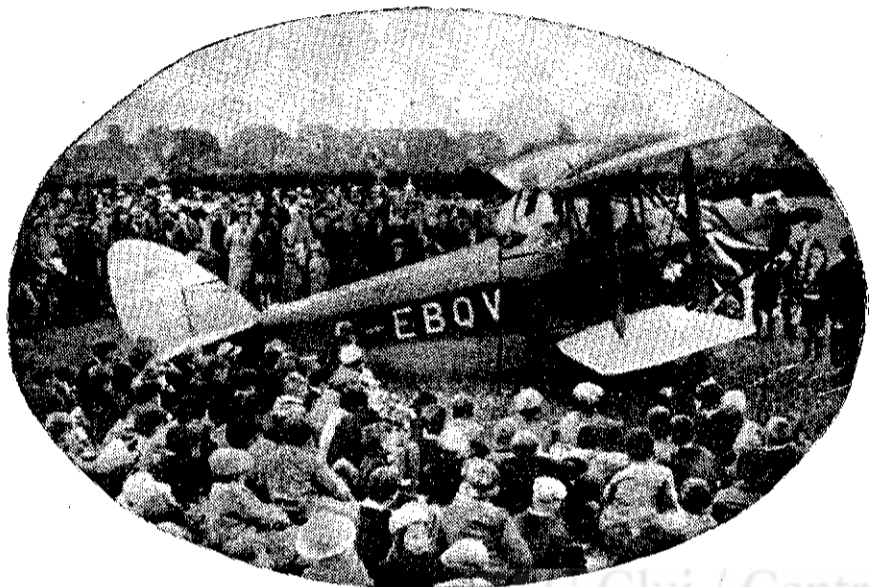
o metodă personală de exprimare, se verifică profund și se cunoaște just fiecare pe sine însuși. Urmează apoi o încredere sigură și adevărată în sine însuși, care e platforma tuturor afirmărilor în viață, postamentul oricărei autorități și a tuturor succesorilor repurtate cândva în lume.

Preot S. COMAN

Metode ingenioase de evanghelizare.

Anglia e desigur țara, în care poruncile divine, așa cum sunt cuprinse în Biblie, sunt cunoscute și trăite, mai mult ca în alte țări. De aceea, în diferite momente cruciale, atitudinea conștiinței colective britanice surprinde printr-o impresionantă solidaritate și unitate de convingere

ingenios predicator, care nu numai că folosește aeroplanul, ca să se deplaseze, în timpul campaniei sale de cucerire a sufletelor pentru Hristos, dar chiar transformă carlinga într'un amvon, cât se poate de modern și de atrăgător prin originalitatea sa. „Mesajul meu se adresează mai cu seamă

și hotărre. Protestul masiv al națiunii în fața posibilității unui nou măcel, în cursul ultimei crize, a fost o imensă forță morală, care a influențat, inspirat și condus negocierile oamenilor de stat. La o educație religioasă atât de generalizată, corespunde însă condițiunea esențială a educației individuale. În Anglia pasiunea pentru salvarea sufletelor este o realitate. O realitate, de care te izbești la fiecare pas; pe care, ca străin, o urmărești minunat și aproape umilit. Desigur că la un popor, în care pulsează această pasiune, vom găsi floarea tuturor virtuților creștine semănată și îngrijită, ca să aducă roade.

Ilustrația alăturată arată pe un

tineretului“, zice pastorul C. D. C. Boulton „preotul sburător“, „deoarece ei sunt mai atrași de drumurile deschise ale văzduhului — și pe această cale vreau să le aduc cuvântul Domnului.“ De altfel chiar din ilustrație se vede că majoritatea ascultătorilor e formată din copii și adolescenți. Încă un lucru remarcabil e că predicatorul apare în odăjdii. Până acum astfel de metode mai neobișnuite erau folosite de așa zisele biserici non-conformiste sau de secte. Astăzi, până și Biserica anglicană, care, din tradiție, e mai refractară inovațiilor, nu renunță la nimic, ce poate da un colorit atrăgător și proaspăt vechei, vechei povești a Evangheliei. S. I. M.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Episcop Nicolae Colan a sfințit Duminică trecută biserica din comuna Sălcud.

Luni după masă s'a înapoiat la București cu automobilul. P. S. S. va asista, în calitate de ministru al Cultelor și Artelor, la desvelirea busturilor lui Alexandru Mocioni și I. I. C. Brătianu, ce va avea loc astăzi în orașul Lugoj.

Convocarea congresului național-bisericesc. M. S. Regele Carol II-lea a semnat decretul de convocare a congresului național bisericesc pe ziua de 1 Noemvrie c. la București. Inmulțit cu membrii adunării eparhiale din Maramurăș, Congresul transformat în Mare colegiu electoral de efectuarea alegerii, de atâtea ori amânată, a noului episcop.

Ziua Suveranului. Țara întreagă a prăznuit Duminică 16 I. c. ziua de naștere a M. S. Regelui Carol II-lea care a împlinit vârsta de 45 ani. În toate orașele și satele s'au făcut în biserici slujbe de mulțumire, la cari au asistat multime multă de popor în frunte cu autoritățile. Predicile rostite de pe amvoane au relevat bucuria deosebită a Românilor de a se putea mândri cu un Suveran tânăr, energic și genial, care prin activitatea Sa uimitoare a deschis marele capitol al renașterii în istoria Statului întregit. În Sinaia M. S. Regele a primit felicitările oficiale, dar în cadre

simple, cum le-au impus de astădată cerul întunecat al Europei.

In catedrala noastră festivitatea s'a desfășurat într'o atmosferă înălțătoare.

FOR-ul din Sibiu. Primim la redacție o carte elegant tipărită, intitulată: *Probleme și fapte ortodoxe*, care pe 144 pagini ne rezumă activitatea Frăției ortodoxe române din arhiepiscopia Sibiului. E o plăcere să urmărești opera înfăptuită de conducătorii sibieni în două direcțiuni: la „cercul de studii“ — unde au discutat cu pasiune și competență o serie de probleme religioase în actualitate (se publică referatele și pe scurt desbaterile), și în *cercurile protopopești*, unde s'a lucrat cu spor în felurile domeniului. Pentru ca cititorii să-și facă o idee de ce pot face oamenii cu trageră de inimă, arătăm că s'au ținut 263 conferințe, 72 festivaluri religioase, 13 concerte religioase, s'au dăruit cărți în volume de 18,495 Lei, danii în bani pentru biserici și alte așezăminte de binefacere în sumă de aproape 300,000 Lei, s'au tipărit cărți în valoare de 21.329 Lei, etc. Numărul membrilor se apropie de 2500. Din toate secțiile FOR-ului cea dela Sibiu s'a dovedit an de an, că este cea mai activă și mai bine organizată. Conducătorii ei în frunte cu preș. I. Sandu și secr. L. Bologa merită să fie elogiați în public pentru priceperea și zelul neobosit de care dau dovadă în slujba FOR-ului. Exemplul lor este și trebuie să fie impresionant pentru ori cine se simte legat de ortodoxia românească.

Legea serviciului social. M. S. Regele a sancționat decretul-lege prin care se înființează „serviciul social“. El are ca scop pregătirea tinerilor de ambe sexe în munca de organizare a satelor, creierea căminului cultural în fie care sat, ca organ de conducere și execuție. Toți absolvenții universităților și școlilor superioare sunt obligați să facă serviciu social la sate timp de 1 an de zile. Numai după aceasta își vor primi diploma valabilă. Fără certificatul de satisfacerea serviciului social obligator nimenea nu poate fi numit într'o funcție publică, și nici nu i se acordă dreptul de liberă practică în cazul profesiunilor libere. În termen de 3 luni va apare regulamentul de aplicare a acestui decret-lege. Vom reveni.

Repaosul duminical. În timpul din urmă s'au sporit cererile publice pentru respectarea legii repaosului duminical. E de sigur paradoxal să vezi, că într'o țară cu un popor atât de credincios ca al nostru, ziua Domnului nu este cinstită cum trebuie, mai ales în orașele așa de impestrițate cu străini. Guvernul prezidat de I. P. S. S. Patriarh Miron a stabilit acum sancțiuni severe contra tuturor infractorilor la legea repaosului duminical. Nădăjduim, că aplicarea lor promptă va da rezultatele așteptate.

Persecuția catolicilor din Austria. Gravele atacuri contra cardinalului Innitzer din Viena, n'au rămas

fără urmări. Hitlerismul a anunțat represalii contra bisericii catolice din Austria. Printre altele s'a vestit închiderea tuturor școlilor confesionale, înlocuirea cardinalului, refuzul amnestiei politice pentru clericii închiși, etc. Dar prigonirea bisericii nu credem să întărească regimul cel nou în Austria.

Adunarea generală a FOR-ului dela Caransebeș. În ziua de 16 I. c. a avut loc în Caransebeș, adunarea generală a FOR-ului eparhial, sub președinția d-lui dr. C. Corneanu. După cuvântarea de deschidere s'a citit darea de seamă despre activitatea secției s'a ales noul comitet pe o perioadă de 5 ani — în care au intrat toți fruntașii Banatului — și la sfârșit s'a votat o moțiune. În ea se cere reînființarea episcopiei Timișoarei și menținerea celei dela Caransebeș. Firește, că e vorba aici de chestiuni cari depășesc interesul local, și deci se pot spune păreri și din alte părți. În Biserică este un principiu consacrat: instituțiile existente trebuie sporite, nu desființate. În lumina lui problema ce-i agită pe bănățeni poate fi soluționată foarte ușor, dacă există la toți bună voință și dragoste de ortodoxie.

Atitudinea României. Ziarele din capitală au publicat următoarea informație importantă în legătură cu conflictul maghiaro-cehoslovac: „În fața pretențiilor ungurești, cari au dus la întreruperea negociațiilor directe dela Komarno și cari depășesc orice principiu de drept și de dreptate, România, de altfel în deplin acord cu Iugoslavia, a făcut să se știe la Budapesta și în capitalele celor patru puteri care au semnat acordul dela München, modul ei de a vedea.

Acest mod de a vedea este, în acord cu sentimentul public unanim din ambele țări, contra pretențiilor ungurești, cari prin însăși natura lor, depășesc chiar cadrul principiilor adoptate la München și nu pot fi justificate decât prin ambițiunea nemăsurată a șovinismului maghiar“.

Nouii miniștri. Demisionând din guvern dd. general Gh. Argeșeanu, ministrul apărării naționale și Al. Glatz subsecretar de stat la acelaș departament — în locul celui dintâi a fost numit dl general de divizie Nic. Ciupercă, iar generalul I. Iacobici a devenit titularul noului minister al inzeștrării Armatei.

Ce pretinde Ungaria? În tratativele dela Komarno Ungaria cerea Cehoslovaciei un teritoriu de 11,270 km² cu 1,120,000 locuitori, pe când Praga îi oferea 5784 km² cu 295,000 locuitori din sudul Slovaciei. Nemulțumiți, Ungurii au chemat sub arme încă 5 contingente și au trimis emisari la Roma și Berlin, spre a face presiuni asupra Cehoslovaciei. Au fost însă îndrumați să-și tempereze apetitul și să reia negocierile directe, întrerupte zgomotos de guvernul dela Budapesta.

Dela Muzeu. Prin bunăvoința d-lui G. Sion, Muzeul Eparhial trimite tuturor parohiilor câte un exemplar din Discursul rostit de vrednicul ctitor la inaugurarea Muzeului.

Făgăduieli neținute. Vremurile tulburi de azi impun tuturor stăpânirea pasiunilor mărunte, spre a putea asigura solidaritatea tuturor în jurul apărării marilor interese de Stat. Frații din strana stângă s'au simțit datori să dea și ei făgăduieli de a se abține dela provocări și agitații împotriva bisericii surori mai mari, căreia nu i-au cruțat de loc atacurile, ori unde se ivea un prilej. În deosebi prin presă, unde atâția ucenici crescuți prin școli catolice străine, își plasau exhibițiile insolite. Iată însă, că faptele desmint făgăduielile. E suficient să urmărești cei trei numeri din urmă ai „Unirii” din Blaj, unde coloane întregi bâjbâie de atacuri și critici împotriva Bisericii ortodoxe. „Telefonul”, a reapărut și el, împoșcând într'un stil vulgar pe unul din protopopii eparhiei de Maramurăș. Deci e bine să se știe, că dacă ripostăm, piatra scandelei vine tot dela Blaj — așa cum spunea încă dela 1850 Ioan Maiorescu.

A bătut ceasul francmasoneriei. Noul guvern al Cehoslovaciei a procedat la dizolvarea tuturor lojilor francmason, confiscându-le averile. Pe urma acestui act de guvernământ au intrat în patrimoniul statului valori estimate la 5 milioane de Lei. Măsura este din cele mai binevenite, într'o vreme când se așează o viață nouă, pe temeiuri creștine, după zguduirile dramatice provocate în parte și de spiritul francmason disolvant.

Miliarde în vânt. O statistică recentă din Franța arată, că mobilizarea decretată de diferitele State în toial crizei internaționale a costat peste 50 miliarde franci, din cari 28 miliarde revin numai asupra Germaniei. Este o cifră enormă care ar fi putut să fie pusă în slujba păcii, alinând dureri și mizerii omenești.

Mulțumire. Consiliul parohial ort. rom. Finciu, aduce viile sale mulțumiri păr. Nicola Mircea din Aradu-Horea și păr. Traian Nicola din cătunul Matisesti, cari înțelegând greutatea parohiei noastre ce le întâmpină cu înființarea filiei „Finciu de sus”, a dăruit un frumos rând de odăjdii și un prapor. Dumnezeu să le răsplătească gestul frumos și să reverse darurile Sale cele bogate asupra cucernicilor Sale, pentru a putea înfăptui și pe mai departe fapte bune cu aceaș dragoste.

Pr. Gh. Mincescu.

Donație. Dl Gheorghe Halarievici, directorul Așezământului de orbi din Cluj, a donat Muzeului Eparhial două opere tipărite pentru orbi (cu caractere Braille): 1. Noul Testament, Traducerea Părintelui Grigorie (Gala Galaction), în 8 volume mari, tipărite cu cheltuiala Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române (Filiala Cluj) în 1931; 2. Carte de rugăciuni pentru elevii și ocrotiții așezământelor de orbi. Compusă după cărțile de rugăciuni aprobate de I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Bucovinei și P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan al Vadului, Feleacului și Clujului de George Halarievici. Cluj, 1936.

BIBLIOGRAFIE

„Revista Teologică”. Nr. 10, pe Octomvrie 1938. Redactor: Gr. T. Marcu, Sibiu. Academia Teologică. Abonament anual 200 Lei. În acest număr: ortodoxia și sectele. Diacon Grigorie T. Marcu: Ortodoxia și spiritul sectar; Teodor Bodogae: Psihologie sectară; Prot. Dr. Dumitru Stăniloae: Ortodoxia și cultura românească; Pr. Econom A. C. Cosma: Rătăcirea stilistă; Preot D. D. Achimescu: Cheia luptei antisectare; Preot Mihail Neagu: Și copiii trebuiesc botezați (predică); Grigorie T. Marcu: Atitudini: Regimul sectelor din România (V. Decizia ministerială din 11 Iunie 1938). Diacon Alexandru Popa, Preot Ioan Chioariu, Ion Suci, Petru Brudea, Nichifor Todor și Grigorie T. Marcu: Mișcarea Literară: Comunism și Creștinism. Cultul morților. Rostul parastaselor. Grigorie de Nazianz despre împăratul Iulian. Cine este Krishnamurti? Critica ereziei baptiste. Anuarul XIV al Academiei teologice „Andreiane” din Sibiu. Bibliografia lui Vasile Bogrea. Gr. T. M.: Cronică: Duhul Mărășeștilor. Deschiderea noului an școlar la Academia teologică „Andreiană”. Gr. T. M.: Note și informații.

„Candela”, revistă teologică și bisericască. Cernăuți, 1937, an. XLVIII, Nr. 1—12, în 8°, 330 p.

Revista „Candela” apare din 1882 „aprinșă după multe stăruinți ale mitropolitului Silvestru Morariu-Andreievici, de către profesorii de la tânăra Facultate de Teologie de acolo” (O. Ghibu: Ziaristica bisericască la români. Sibiu, 1910, p. 83). Rolul acestei reviste de erudiție teologică, probabil se va studia mai deaproape când își va sărbători 50 ani de existență. Volumele „Candelei” aduc totdeauna — deși cu multă întârziere — studii temeinice. Volumul pe 1937, a apărut în vara anului 1938. Se deschide cu un fragment din comentariul la Epistola către Romani a Sf. Pavel, de păr. prof. Vasile Gheorghiu, nestorul studiilor neo-testamentare din țară. Comentariul păr. Dr. V. Gheorghiu a apărut anul acesta în ediția II-a. Păr. prof. Dr. Ioan Zugravu se ocupă de cultul morților; studiul e și justificare teologică a acestui cult și îndreptar pastoral pentru viață.

Anul trecut, Facultatea teologică din Cernăuți a primit în sânul ei patru profesori noi. *Candela* publică lecțiile inaugurale ale noilor profesori însoțite de prezentarea d-lui Decan Dr. Vasile Loichiță. În fiecare lecție inaugurală se vorbește și despre profesorii anteriori, schițându-se istoria catedrei și a titularilor ei. Iată titlurile celor patru lecțiuni inaugurale. 1. Păr. Orest Bucevschi: Are morala creștină caracter „interesat” în motivația faptelor? 2. Păr. Petru Procopovici: Noțiunea, obiectul și structura teologiei practice. 3. Păr. Vladimir Prelipcean: Importanța vechiului Testament; studiul și cultivarea lui la Facultatea de Teologie din Cernăuți.

4. Păr. Milan Șesan: Cruciadele și Biserica ortodoxă.

Păr. Simeon Reli ne dă un studiu despre: „*Vechea episcopie ortodoxă a Maramureșului și legăturile ei cu Bucovina*”. Studiul acesta e publicat și în Anuarul universității din Cernăuți. D-l Decan Vasile Loichiță publică un studiu dogmatic: „*Doctrina sfântului Ioan Damaschin despre Maica Preacurată*”, urmat de texte traduse din Sf. Ioan Damaschin.

D-l prof. Nicolae Cotos continuă traducerea Apologiei a doua a lui Iustin Martirul. Tânărul doctor în teologie d-l P. Rezuș scrie un articol intitulat: „*Sinteză mariologică*”.

Volumul se încheie cu predici și recenzii.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7038/1938.

Comunicat.

Aducem la cunoștința preoților noștri că s'a constituit un comitet sub prezidenția I. P. S. S. Patriarhului Dr. Miron Cristea, pentru ridicarea unui monument marelui român care a fost Octavian Goga.

Ca o recunoștință din partea generațiilor prezente, pentru cel ce s'a sacrificat spre binele neamului, amicii lui au hotărât să toarne în bronz figura marelui poet și om de Stat să rămână dovadă, că poporul înțelege să nu uite pe cei ce îl serveau și să fie imbold pentru urmașii noștri.

În scopul acesta se vor organiza comitete locale în toate județele pentru adunarea fondurilor necesare prin serbări, conferințe și colecte.

Îndrumăm deci pe preoții noștri ca să dea tot concursul acestor comitete ca să se poată aduna sume cât mai considerabile în vederea scopului urmărit.

Cluj, la 15 Octomvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 594/1938 prot. (45) 1—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. I. *Ațintiș*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renășterea*”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială bună și deplin corespunzătoare și supraedificii gospodărești.
3. Sesiune parohială 28 jug. pământ, calitate foarte bună.
4. Stola îndatinată.

Parohia are biserică nouă, comunicație bună și gară aproape.

Viitorul paroh va intra în funcțiune și drepturi la data pensionării parohului Teodor Onițiu, care și-a cerut pensionarea pe data de 1 Ianuarie 1939.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare Ven. Consiliu eparhial în termenul fixat și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Luduș, 13 Octomvrie 1938.

In înțelegere cu consiliul parohial din *Ațintiș*.

R. Popa, protopop.

Nr. 5060—1938.

3—3

CONCURS

Devenind vacant un *post de preot al catedralei noastre din Cluj*, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea acestui post cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renășterea*”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat potrivit calificățiunii.
2. Remunerație de 1000 lei în calitate de director al Bibliotecii și tipografiei eparhiale.
3. Venite accidentale dela servicii în catedrală.

Preotul numit în acest post este obligat să satisfacă tuturor îndatoririlor ceremoniale stabilite în regulamentul intern al catedralei.

Candidații își vor înainta cererile în termenul indicat mai sus Consiliului eparhial, însoțite de: 1. documentele ce le au, 2. curriculum vitae, 3. eventuale lucrări, 4. declarație că vor satisface obligațiilor de mai sus.

Se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători pentru a servi și predica în catedrală.

Din ședința Consiliului eparhial ținută la 3 Octomvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 1183/1938. (44) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea *postului de cântăreț bisericesc* din parohia *Vătava*, protopopiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Renășterea*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 8 jughere.
2. A treia parte din venitele stolare îndatinate, din care se va plăti partea crâșnicului.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de Diploma de cântăreț în termenul arătat oficiului protopopesc.

Reghin, la 29 Septemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial din *Vătava*.

I. Maloș, protopop.

ANUNȚ. Magazinul-Expoziție de obiecte bisericesti al Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor „*La Sf. Patriarhie*” s'a deschis pe data de 1 Nov. 1937, în metocul Sf. Mănăstiri Căldărușani, București, Piața Sf. Ștefan Nr. 8, unde se găesc expuse spre vânzare în condițiuni avantajoase, ca execuție, material și preț, obiecte sacre, ca: Cruci, potire, candelă, policandre, cădelnițe, discuri, stelute, sfeșnice de alamă, etc. Vestminte preotești, stoffe pentru vestminte și costume preotești (reverenți). Icoane, steaguri bisericesti, praznicare, etc. Clopote de toate mărimile. Cărți de ritual și de propagandă. Lumânări de ceară curată, dela turnătorii rituală a Sf. Arhiepiscopii. O secție cu produse manuale mănăstirești, etc. Obiectele sunt executate de maestrul român, în condițiuni ireproșabile, cu respectarea stilului și caracterului ortodox. — CC. *Preoți și creștinii darnici, pot cumpăra pentru sf. biserici și sf. slujbe, asemenea obiecte sacre dela magazinul Sf. Arhiepiscopii.*

1—3

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.